

HANDHAVINGSBELEIDSPLAN WWB 2008-2011

De Cliëntenraad heeft in november 2004 en juni 2006 geadviseerd over voorgaande handhavingsbeleidsplannen. De Cliëntenraad schreef toen onder meer:

De Cliëntenraad is van mening dat handhaving niet mag inhouden of leiden tot:

- Stigmatisering en versterking van de in de samenleving aanwezige trend tot negatieve beeldvorming van bijstandsgerechtigden of -aanvragers,
- Omkering van de bewijslast, d.w.z. het moeten aantonen van de onschuld,
- Onnodige schending van de privacy.
- Maatregelen zonder deugdelijke bewijsvoering.

Wat o.a. wel moet:

- Effectieve bestrijding van evidente en bewuste fraude,
- Nadruk op preventie van opzettelijke en onopzettelijke fraude door o.m. zeer goede voorlichting,
- Goede dienstverlening, waaronder een goede informatievoorziening,
- Een helder en eenduidig stelsel van rechten en plichten, zodat een klant weet waar hij aan toe is,
- Grote terughoudendheid naar de media over fraudegevallen,
- Inachtneming van het proportionaliteitsbeginsel,
- Respect voor het recht op privacy,
- Uitgaan van onschuld totdat het tegendeel is bewezen,
- Goede scholing en verbetering van het kennisniveau van het personeel,
- Uitgaan van de integriteit van de bijstandsaanvrager en -gerechtigde.

De Cliëntenraad onderschrijft dit nog steeds.

Doelstelling

De Cliëntenraad kan het streven naar vermindering van het aantal bijstandsgerechtigden steunen maar is geen voorstander van het formuleren van harde streefcijfers. Het gevaar dreigt dat mensen ondergeschikt raken aan de cijfers en dat dergelijke doelstellingen kunnen botsen met de noodzaak tot zorgvuldigheid.

Instrumenten

Fraudescorekaart

Het is onduidelijk of de fraudescorekaart een effectief instrument is om fraude op te sporen of te voorkomen zonder dat onschuldigen worden lastig gevallen. Niet alle gemeenten zijn hiervan overtuigd.

Risicoprofielen

Het verheugt de Cliëntenraad dat de rechter en het CBP de mogelijkheden van het werken met risicoprofielen en themacontroles hebben ingeperkt. Er dreigde namelijk het gevaar van generalisering en stigmatisering en van onjuiste aannames op grond waarvan ten onrechte tot bijvoorbeeld een huisbezoek wordt overgegaan.

Het verband tussen niet meewerken aan re-integratie en een verhoogd frauderisico is niet geheel duidelijk. Een 'klant' kan goede redenen hebben om niet te willen meewerken, bijvoorbeeld omdat hij geen vertrouwen heeft in (de medewerkers van) het betreffende re-integratiebedrijf of het niet eens is met het trajectplan.

Toezichthouders

Een toezichthouder zal zich als zodanig aan een 'klant' kenbaar moeten maken, en zal het doel van een gesprek moeten uitleggen, en mag in de opvatting van de Cliëntenraad niet in een andere functie worden ingezet voor klantencontacten, bijvoorbeeld als consulent. Een dergelijke dubbele hoedanigheid vertroebelt de relatie tussen 'klant' en ambtenaar. Uit het Handhavingsbeleidsplan wordt niet geheel duidelijk wat de toezichthouder precies zal gaan doen.

Sociale Recherche

De Cliëntenraad heeft bedenkingen bij de toenemende samenwerking van sociale recherche en consultants of andere medewerkers. Het gevaar dreigt dat repressie de overhand krijgt en 'klanten' te snel als verdachte worden beschouwd.

De Cliëntenraad staat huiverig tegenover themacontroles en het werken met risicoprofielen omdat het gevaar dreigt dan onschuldigen te snel van fraude worden verdacht. De betrokkenheid van de sociale recherche, een opsporingsdienst die vooral in termen van verdachten denkt, hierbij is onwenselijk. De adviserende rol moet een beperkte blijven.